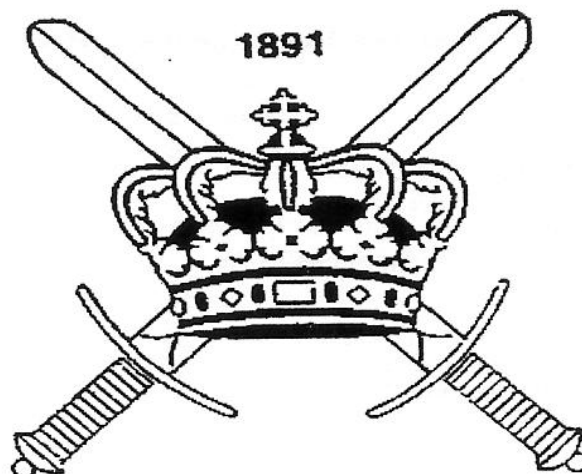

Foreningen af Officerer uden for aktiv Tjeneste

Protector: Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen

M E D D E L E L S E R

Nr. 170

Marts – april

2010

I N D H O L D

• Praktiske oplysninger	Side 2
• Indkaldelse til repræsentantskabsmøde i Odense	Side 3
• Årsregnskab 2009	Side 4
•	
• Meddelelser fra kredsene	Side 5
•	
• 9. april 1940 – Weserübung	Side 9
• 9. april 1940 – En øjenvidneberetning	Side 10
• 9. april 1940 på Kalundborg Radiostation	Side 12
•	
• Hvem sagde det?	Side 14
• Afghanistan - Historisk udvikling i hovedtræk	Side 14
• Anders Lassen – en usædvanlig soldat	Side 16
•	
• Hvem sagde det? - Svaret	Side 19
• Overblik – FOUAT's kalender	Side 20
• Deadlines for stof til bladet – forventet udsendelse	Side 20

www.fouat.dk

Praktiske oplysninger

Om foreningen

Foreningen blev grundlagt 9. december 1891, og dens virke hviler den dag i dag på de dengang vedtagne "love", men tilpasset nutidens forhold og medlemmernes ønsker. Foreningen er regionalt opdelt i KREDSE med et REPRÆSENTANTSKAB som øverste myndighed. Foreningens generelle anliggender og udadrettede virksomhed varetages af et formandskab (landsformand og næstformand). Forretningsføreren er tilforordnet.

Inden for vedtægternes rammer er de enkelte kredse selvforvaltende og beslutter eksempelvis aktiviteter samt evt. begrænsninger i medlemstal og deltagerantal ved de enkelte arrangementer.

Følgende kan optages som medlemmer: Tidl. tjenstgørende officerer af linien og reserven og andre med tidligere eller med aktuell tilknytning til og interesse for Forsvaret.

Fællesstyrelsen:

Landsformand:

Generalmajor Jørgen Sverker Nilsson
Opnæsgård 83, 2970 Hørsholm
☎ 4586 6119

✉ sverker@privat.dk

Næstformand:

Fmd. for Københavns Kreds
Forskningsbibliotekar D.B., major Jørgen Larsen

Digterparken 76, 2750 Ballerup
☎ 4466 2548

✉ jalars@larsen.mail.dk

Forretningsfører:

Oberstløjtnant af reserven Erik Petersen,
Skovbrynet 4, Nødebo, 3480 Fredensborg
☎ Privat: 4848 2467, Mobil: 4032 9109

✉: vibekeerik@yahoo.dk

Arb.: hjv.erik@yahoo.dk

Om Meddelelser

Formål: At formidle oplysninger til medlemmerne om kredsens aktiviteter. Endvidere, når pladsen tillader det, at optage indlæg fra enkeltpersoner.

Bladet indeholder primært interne foreningsmeddelelser. Bidrag optages på bidragsyderens ansvar. Eftertryk er kun tilladt med Fællesstyrelsens, henholdsvis pågældende kredsformands tilladelse.

Indlæg bedes sendt pr. mail (som vedhæftet fil i WORD). Da indlæg af og til kræver et ret omfattende redaktionsarbejde, bedes de sendt i god tid, så der er ca. en uge til at bearbejde indlægget. Redaktionen er ikke forpligtet til at optage sådanne indlæg, og forbeholder sig desuden ret til at forkorte teksten.

E-mails foretrækkes og sendes til redaktørens private adresse – se nedenfor.

Foreningsmeddelelser, der sendes som brev, skal være redaktøren i hænde to dage før den i kalenderen på sidste side anførte tidsfrist.

Skydeudvalgsformand

Gregers Djørup

☎ 4879 2033

✉ translator@vip.cybercity.dk

Redaktion:

Major Mogens Pedersen
Torvegade 30, 4200 Slagelse

☎ 5852 6315 – Mobil: 4032 4312

✉ mp.slagelse@stofanet.dk

Webmaster: Kaptajn Peter Thomsen

✉ pbt@soroefamily.dk

Ekspedition og fordeling:

Se forretningsføreren – modsatte spalte

Kommende numre:

Bidrag til kommende numre af Meddelelser: se kalenderen sidst i bladet.

Meddelelser udgives ultimo februar, april, juni, august, oktober og december.

Indkaldelse til repræsentantskabsmøde 2010 i Odense

Fynskredsen er arrangør af repræsentantskabsmødet 2010.

Dagsorden for foreningens repræsentantskabsmøde onsdag 14. april 2010 jf. Foreningens vedtægter Tillæg B.

Valg af dirigent, der leder repræsentantskabsmødet.

1. Formandens beretning om virksomheden i det forløbne år.
2. Virksomheden i det kommende år (formanden)
3. Fremlæggelse af foreningens reviderede regnskab til godkendelse.
4. Fastsættelse af kontingent til repræsentantskabet, herunder betaling for medlemsbladet
5. Valg.
Der skal ikke gennemføres valg, da både formand (4 års perioder) og revisor (2 års perioder) er genvalgt i 2009
6. Behandling af forslag fra formandskabet
7. Behandling af forslag fra kredsbestyrelserne.
8. Fastsættelse af tid og sted for næste repræsentantskabsmøde.
9. Eventuelt.

Emner, som ønskes behandlet på repræsentantskabsmødet, bedes indsendt til formandskabet senest 29. marts 2010.

Mødested: Hærhjemmeværnsdistrikt Nordvestfyn, Vibelundsvej 70, Odense V (Højstrup)

Tilmelding: Til egen kreds senest fredag 19. marts.

Kredsene sender samlet tilmelding til formandskabets forretningsfører Erik Petersen (mail: hjv.erik@yahoo.dk eller telefon 4032 9109. Kredstilmeldingerne skal være forretningsføreren i hænde **senest mandag 29. marts**

Transport: Ved egen foranstaltning. Der forsøges arrangeret transport fra/til Odense Banegård 0930/1515

Økonomi:

Transport, frokost og drikkevarer er principielt for deltagernes egen regning, men der ydes et substantielt tilskud fra foreningen. Nærmere herom fra forretningsføreren, der afregner samlet.

Program:

- 1000 – 1030: HHD Nordvestfyn, Højstrup. Ankomst/Kaffe
- 1030 – 1145: Forsvarsforliget 2010 - 2014
Indlæg af oberst Mogens Bech, chef for Totalforsvarsregion Fyn, Syd- og Sønderjylland
- 1145 – 1300: Frokost, herunder præmieoverrækkelser
- 1300 – 1430: Repræsentantskabsmøde.
- 1430 – 1500: Kaffe/Afslutning.

Årsregnskab 2009

Beholdning pr. 1. januar 2009		48.500,17 kr.	
Indtægter:			
	Medlemsindbetalinger	24.190,00 kr.	
	Renteindtægt	41,55 kr.	
	Salg af reversemblemer	800,00 kr.	
	Indtægter i alt	25.031,55 kr.	25.031,55 kr.
Udgifter:			
	Årsmøde 2009	-4.098,20 kr.	
	Administration	-1.013,45 kr.	
	Kontingent, Folk & Forsvar	-750,00 kr.	
	Præmier	-885,00 kr.	
	Indkøb af reversemblemer	-2.143,75 kr.	
	Udgifter i alt	-8.890,40 kr.	-8.890,40 kr.
	Årets resultat (overskud)		16.141,15 kr.
	Beholdning 1. januar 2009	(Se ovenfor)	48.500,17 kr.
Indestående i bank pr. 31. december 2009		64.641,32 kr.	

Kastellet,
30. januar 2010

Regnskabet er gennemgået, bilagene er konstateret i overensstemmelse med bogføring og kontoudskrift, og slutsaldoen er i overensstemmelse med bankudskrift.

Sign.
R. K. Jakobsen
revisor

Sign.
Erik Petersen
forretningsfører

Københavns Kreds

Formand: Forskningsbibliotekar D.B., Major Jørgen Larsen, Digterparken 76, 2750 Ballerup.

☎ 4466 2548 - ✉: jalars@larsen.mail.dk

Forretningsfører: Premierløjtnant Per Brix-Knudsen, Eskemosegårds Allé 42, 3460 Birkerød

☎ 4976 1217 - ✉: brix.knudsen@mail.dk

Kasserer: Oberstløjtnant Keld Meier Olsen, Valhøjs Allé 47 I, 2610 Rødovre.

☎ 3641 1021 - ✉: keld.olsen@youmail.dk - Giro nr. 6 403 182.

Forårssæson 2010-I

Efter en længere pause under hensyn til højtiderne valgte bestyrelsen at finde et emne, der kunne påkalde medlemmernes interesse fra sæsonens start. Perioden sidst i 1790 og til krigen mod England er udtrykt i litteraturen som de bedste og lykkeligste år i dansk historie. Så et emne her måtte være sagen.

Major *Ole Hedegaard* indvilgede i at tale den 14. jan. over emnet Frederik den Sjette og "De røde Fjer – Blade af Kongens og Adjudantstabens Historie".

Foredraget burde vel egentlig være holdt på en anden foredragsaften som markering af Kong Fr. VI fødselsdag 28. jan. (Kalenderførerens (-jl-) fejl.)

Gennem foredraget kom vi tæt på Fr. VI som kronprins og senere konge. Fra den femårige tronfølger med eget hof med Overhofmester *Eickstedt* som vejleder og kammerjunker Johan Bülow som opdrager og senere rådgiver, som konfirmand med beslutsomhed trynende en hofrevolution mod enkedronning Juliane Marie og arveprins Frederik, som enerådige regent at overse Geheimstatsrådet, hvilket fik fatale følger i krigen mod England 1807-14 med ydmygelse på Wienerkongressen, og endelig gennem tiden at udøve en magt ved at holde beslutnings-processen selv i mindre sager tæt ved sig selv. Som hvisket i korridorerne mere amtmand end statsmand.

Fra kronprinstiden omgav Fr. VI sig med af yngre officerer udnævnt til adjudanter, hvor ikke alle var duelige, dannede og loyale i adfærd, hvilket fik en uheldig reaktion nær indflydelse på ham. Om deres reelle magt synes der at herske en vis usikkerhed, men man talte dog om tidens adjudant- og kabinetstyre. Befolkningen tiltroede disse "akkedanter" ret så stor magt og hadede dem inderligt. Ole Hedegaard havde forsket i dette 'indflydelsesrige slæng' og tegnede under foredraget en profil af de tretten værste, - navn, baggrund, relationer og herkomst. De blev benævnt De røde Fjer efter deres røde fjerprydelse i hatten.

Det er karakteristisk for Ole Hedegaard, at hans skarpe blik ved den visuelle fremstilling fanger og kommenterer alle arter af ordener, knapper, fangsnore, bånd, våben m.m. og han ved alt om betydning og fremstilling af disse.

Desuden bliver hans foredrag meget nærværende gennem omtale af relevante personer i omverdenen, - ofte et sandt persongalleri. Lad os nævne en enkelt, maitressen *Bente Frederikke Rafsted*, karakter af virkelig oberstinde og navnet *Dannemand*.

Forståeligt, at aftenen sluttede med stor applaus fra tilhørernes side.

De fremviste skitser og tegninger var udført af tegneren og uniformshistorikeren *Chr. Würgler Hansen*.

Foredraget baserer sig på Ole Hedegaards værk *Frederik den Sjette og De røde Fjer*, for hvilken Det Krigsvidenskabelige Selskab i april 1975 tildelte forfatteren SAINT-GERMAIN medaljen i sølv.

Felthospitalet i Camp Bastion.

Gennem tre mdr. i 2009, fra 20. juli til 15. okt., har det britiske felthospital i Afghanistan været under dansk ledelse med stabslæge *Jens Tingleff* som chef og med dansk personel på overvejende de fleste poster. Om dette gav stabslægen, - læge, officer og leder i en og samme person, den 21. jan. en særdeles dækkende beretning for atter et stort fremmøde i kredsens.

Felthospitalet i Camp Bastion blev oprettet i 2006 indledningsvis som teltlejr og udbygget frem til sin nuværende form i 2008. Det er kategoriseret på niveau meget tæt på et egentlig universitetshospital og tæller specialer som ortopædkirurgi, anæstesi, røntgen og akutmedicin.

Missionen i Afghanistan er tosidig, at støtte regeringen i bekæmpelse af Taleban og at vinde befolkningens tillid. Det var altafgørende, at personalet besad faglig viden og kunnen samt "heart and mind". Jens Tingleff definerede professionalisme med faglig kompetence, mod, god vilje samt at være i personlig balance.

Der forestod derfor en meget omhyggelig udvælgelse af personalet, konkret 14 læger, 48 sygeplejersker, 18 sygepassere, to radiografer, en radiolog, en farmaceut, to bioanalytikere, tre receptionsvagter, fem soldater, en presseofficer, en feltpræst og en studerende, i alt 97 danskere, overvejende personel med rådighedskontrakt med forsvaret. Bemandingen inkl. UK- og US personel udgjorde 191.

En sådan sammenblanding af nationaliteter kunne ikke helt hindre divergerende opfattelser hos personalet, men det blev indprentet fra chefens side, at faglighed skulle træde i forgrunden.

Der var et stort spring fra tidligere hjemlige forberedelser til oprettelse og udsendelse af et felthospital. Fra indledningsvis teltrejsning i Holstebro med skoleelever som figuranter til taktisk set afløsning af enhed under kamp.

Personalet overtog simpelthen faciliteter, materiel og udstyr, ja endog patienterne på stedet fra briterne.

I perioden modtog man godt 2100 patienter på skadestuen, hvor kirurgerne gennemførte 1112 operationer, hvoraf de 347 var akutte. Felthospitalet med sine ni afdelinger kunne operere på tre operationslejer på én gang, - under pres på fire lejer. Patienterne fordelte sig med 50% fra UK, 25% US og de sidste fra forskellige nationer, her danskerne. Tillige en del af civilbefolkningen.

Dette har givet hospitalet ry som verdens travleste traumehospital, hvilket blev honoreret med besøg af højeste VIP især fra den vestlige verden.

Hospitalets kliniske chef, den britiske traumeprofessor *Tim Hodgetts*, havde gennem årene fulgt 12 felthospitaler og fandt den danske indsats som værende det højeste niveau.

Det bør også nævnes, at Jens Tingleffs omtale af vore soldaters uddannelse og ydelse af kammeratlig førstehjælp samt indledningsvise egenhjælp gjorde indtryk på tilhørerne.

Den britiske generallæge, generalløjtnant *Louis Lillywhite*, roser danskernes indsats i et indlæg med 'Jeg vil takke dem for *a job very well done*'.

Det samme kan vi tilhørere sige om aftenens beretning.

Februar måneds to foredrag refereres i MEDDELELSER nr. 171.

Generalforsamling 2010

afholdes torsdag 11. marts kl. 1900 i Kastellet's Gl. Varmecentral med efterfølgende samvær i Hestestalden (kr. 120).

Dagsorden i henhold til FOUAT Vedtægter.

Følgende bestyrelsesmedlemmer på valg er villige til at modtage genvalg for en ny to-årig periode:

Hans A. Schrøder, næstformand

Per Brix-Knudsen, forretningsfører

Flemming Behrndtz, IT AV konsulent

Kjeld Hjordt ønsker ikke genvalg og vil kunne afløses af *Gregers Djørup* for en etårig periode.

I skydeudvalget fratræder *Gregers Djørup* som formand og afløses af *Ole Raae Andersen*.

Flemming Iversen, revisor, opfordres til genvalg.

Bestyrelsen indstiller, at kontingentet for efterfølgende år 2011 fastholdes på kr. 150.

Klipfiskfrokost afholdes 25. marts kl. 1200 i Hestestalden i Kastellet med en kuvertpris á kr. 200.

Tilmelding senest 16. marts - dog gerne før.

Forårsekskursjonen søges tilpasset evt. arrangementer i forbindelse med Flådens 500 jubilæum.

Pistolskydning

Datoerne for forårets skydninger blev bekendtgjort i Januar-februar 2010 nummeret (nr. 169) af dette blad - ledsaget af en bemærkning om, at skydningerne foregår om formiddagen. Imidlertid var mødetidspunktet faldet ud. Det har næppe været noget problem for "gamle" skytter, men af hensyn til eventuelle nye skal det herved præciseres, at skydningerne starter kl. 9.00 og normalt fortsætter til kl. 11.30-12.00.

Gregers Djørup

Storstrøms Kreds

Formand: Vakant

☎ - 📧:

Forretningsfører: Premierløjtnant Jørgen Simonsen, Skansevej 5, 4862 Guldborg

☎ 5477 0547 - 📧: skansehuset@mail.tele.dk

Midt- og Vestsjællandske Kreds

Formand: Oberstløjtnant Hans Jürgen Jürgensen, Felixvej 3, Slots Bjergby, 4200 Slagelse

☎ 5853 2793 - 📧: hjjurgensen@hotmail.com

Forretningsfører: Premierløjtnant Holger Janns, Gammelgårdsvej 7, 4242 Boeslunde

☎ 5814 0624 - 📧: h.janns@gmail.com

Møde udsat

Kredsen har desværre set sig nødsaget til at aflyse den tidligere annoncerede orientering ved *Hærhjemmeværnsdistrikt Vestsjælland* i Holbæk den 28. januar. Antallet af tilmeldte var ikke så stort, at det var rimeligt at ulejlige distriktschefen og et antal hjælpe med det. Samtidig var vejsituationen ikke særlig gunstig.

Det er aftalt med distriktschefen, at vi flytter arrangementet til efteråret. Nærmere vil tilgå.

Generalforsamling

Bestyrelsen skal minde medlemmerne om **generalforsamling den 2. marts** kl. 1930 jf. sidste nummer af "Meddelelser" (tilmelding senest den 25. februar) og foredrag ved Ingrid Daege samme sted onsdag den 7. april kl. 1930 (tilmelding senest den 6. april)

Fyns Kreds

Formand: (Fung.) Kaptajn Leif Pedersen, Løvestikkevej 12, 5270 Odense N

☎ 6618 1176 📧: lpp@kabelmail.dk

Forretningsfører: Kaptajn Jørgen Christiansen, Rughøjvænget 4B, Bellinge, 5250 Odense SV

☎ 6615 2112 - (mob.) 2191 5555 - Giro nr. 9 034 730 - 📧: jc.infile@webspeed.dk

Sydjyske Kreds

Formand: Oberstløjtnant J.E.E. Bro, Skovkrogen 36, Mølholm, 7100 Vejle.

☎ 7583 3548. ✉: ilbro@mail.dk

Forretningsfører: Major Ole E. von Holck, Granbakken 15, Taulov, 7000 Fredericia.

☎ 7556 2992. ✉: oevonholck@stofanet.dk

Midtjyske Kreds

Formand: Oberst Michael Svejgaard, Poppelvej 5, 7470 Karup

☎ 2096 9560 ✉: SES@PC.DK

Forretningsfører: Kaptajn Jan Fagerlund, Damager 9, 8362 Hørning

☎ 8692 2851 ✉: fagerlund@surfmail.dk

Nordjyske Kreds

Formand: Franz Strehle, Hasserisgade 36, 9000 Aalborg

☎ 9812 6328: ✉: franzstrehle@yahoo.dk

Forretningsfører: Major Mogens Danielsen, Blåkildevej 97 1, 9220 Aalborg Øst

☎ 9815 6510 ✉: Mogens.danielsen@stofanet.dk

Gennemførte aktiviteter

Mange af kredsens medlemmer med deltagere deltog i årets julefrokost mandag den 21. december 2009 i Gildeborgen på Rafs Alle 1, 9000 Aalborg. Efter julefrokosten tog pens. skoleinspektør Arne Sloth Kristoffersen over med et foredrag om Østeuropa, hvor der særlig blev lagt vægt på forholdene i DDR/Østtyskland, Polen og andre lande i Østeuropa under "Den kolde Krig", og med vægten lagt på det adskilte Tyskland, forhold under og efter murens fald og forhold efter Tyskland samling. En meget spændende eftermiddag.

Efter årsskiftet deltog kredsens fane med nogle medlemmer i Hjemmeværns distrikts Aalborg nytårsgudstjeneste i Budolfi Kirke 14. januar 2010.

Nytårsskiftet betød også igangværende af bowlingkampene, som slutter med kampen om FOUAT pokalen mandag 19. april 2010. Vinderen vil få pokalen udleveret på sidste spilledag i foråret 2010 mandag 17. maj.

Generalforsamling.

I henhold til gældende vedtægter indkaldes til ordinær generalforsamling mandag 29. marts 2010 i Gildeborgen, Rafns Alle 1, 9000 Aalborg.

Program:

1800 - 1815: Møde/opholdsstuen - fanen rulles ud - velkomst

1815 - 1855: Generalforsamling i henhold til foreningens vedtægter - lokale anvises

Damerne hygger sig i opholdsstuen

1900 - 2000: Middag - wienersnitset med tilbehør

2000 - 2130: Foredrag: Leder af sanitetstjenesten ved styrken i Afghanistan Premierløjtnant Anders Krogsgaard, Trænregimentet vil foredrage over emnet: Uddannelsen af hans enhed til opgaven i Afghanistan.

Under foredraget er der kaffe med småkager. Pris (excl. drikkevarer) for hele arrangementet kr. 100 pr. deltagere. Af hensyn til arrangementet skal vi have jeres tilmelding senest onsdag 24. marts 2010.

Tilmelding til formanden på 9812 6328, gerne på mail franzstrehle@yahoo.dk eller på 9815 6510, forretningsfører, mail: Mogens.danielsen@stofanet.dk eller på 9817 6707 Leif Nygaard, mail: lny@stofanet.dk.

Bestyrelsen for FOUAT, Nord Jyske kreds, ser således ud:

Formand Franz Strehle, ikke på valg,

Forretningsfører: Major Mogens Danielsen, på valg

bestyrelsesmedlemmer kaptajn Leif Nygaard på valg, kaptajn Mogens Pedersen, ikke på valg.

Revisor: Major Strange Møller på valg.

Der vil som tidligere år blive kransenedlægning den 9. april på *Frode Vesterbys* grav - nærmere vil tilgå - se også artiklen nedenfor.

Det skete for 70 år siden - 9. april 1940 – Weserübung

Ved forlydenderne i begyndelsen af april 1940 om store nazityske troppesamlinger umiddelbart syd for grænsen satte lejrkommandanten på *Søgård* de danske styrker i alarmberedskab den 8. april. Der blev udleveret skarp ammunition m.m. og givet ordre til at tage kampen op i nærmere aftalte stillinger i tilfælde af at tyske tropper skulle overskride grænsen.

Kl. 4.15 om morgenen den 9. april kom meldingen om, at tyske tropper var på vej nordover via grænsen i Kruså. Ti minutter senere strøg de sidste motorcykler ud fra *Søgårdlejren* for at bemane de aftalte stillinger ved *Hokkerup, Lundtoftbjerg, Bredevad og Bjergskov*. Men de ubetydelige danske styrker havde ingen chance mod den overvældende besættelsesmagt. Resultatet af morgenens træfninger var 11 faldne og 20 sårede.

Ved jernbaneviadukten i Padborg blev tre grænsegendarmer dræbt af civilklædte tyske militærfolk, der formentlig troede, at de tre gendarmer var i færd med at sprænge den strategisk vigtige jernbanebro i luften.

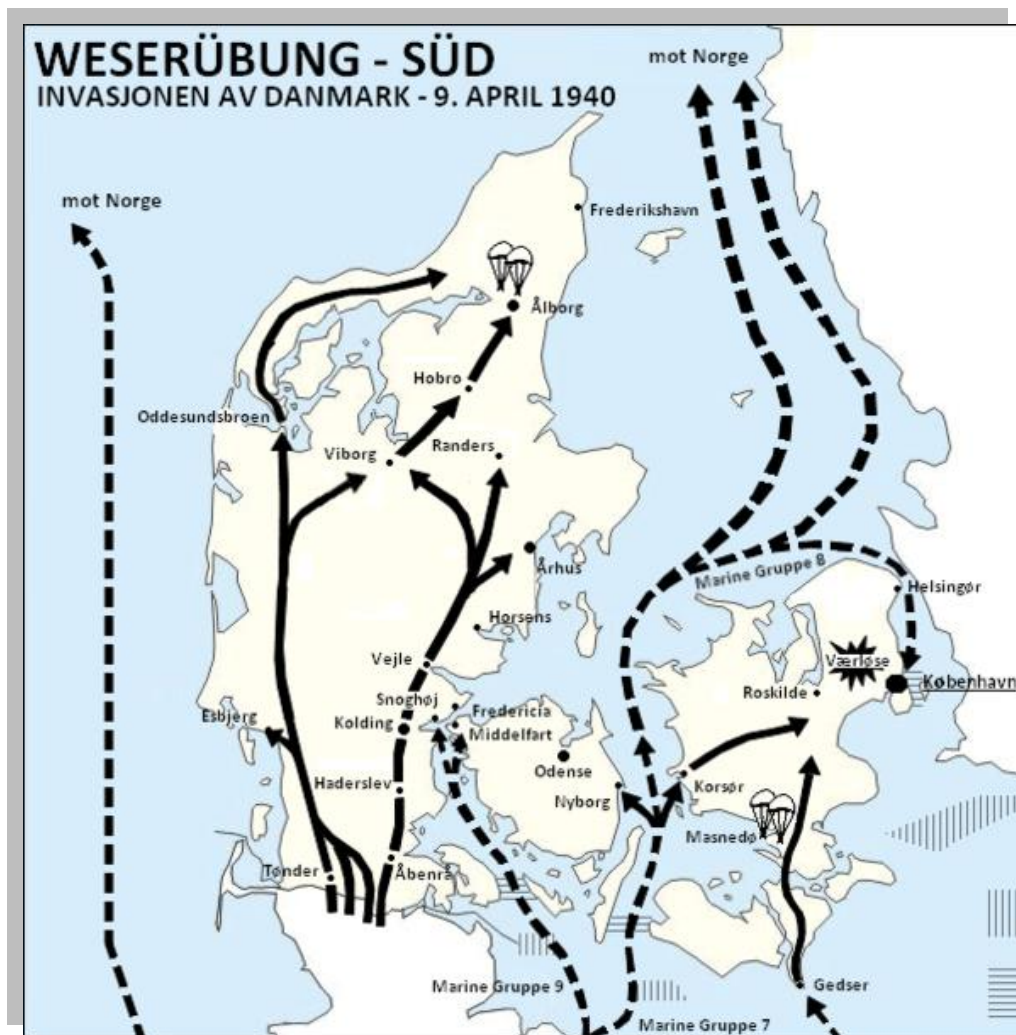
På landsplan var der i alt 16 faldne og 23 sårede på dansk side.

Mandskabet på *Søgård* følte stor bitterhed mod myndighederne og politikerne, fordi disse, selv om en besættelse tydeligvis var nært forestående, ikke ville lade tropperne rykke ud til stillingerne og forstærke dem mens tid var. Knap to timer efter at de tyske tropper var rykket over grænsen traf det officielle Danmark beslutning om at kapitulere og indstille al modstand.

De 11 faldne soldater fra *Søgård* blev kynisk brugt som dokumentation for at Danmark ufrivilligt var blevet besat og at man havde taget kampen op mod besættelsesmagten.

Kilde: Grænseforeningen

Fortsættes .....

Ovenstående Kort viser den tyske fremrykning den 9. april 1940.

Det tyske kodeord for angrebet på Danmark og Norge var Weserübung.

Lodret skravering: Tyske minespærringer. Vandret skaravering: Danske mine spærringer.

Kortet er fra Wikipedia Commons og placeret her iht. [GNU Free Documentation License](#)

Kort : Bopa

Tirsdag den 9. april 1940 i Aalborg – En øjenvidneberetning

Af Thomas Jensen

Den dag vil jeg og min generation aldrig nogensinde glemme. Ni dage forinden havde jeg bestået realeksamen og glædede mig derfor til at komme i gang med et eller andet arbejde efter mine 10 år som skoleelev, de første fem år i Poul Paghsgades skole med fru *Winthen* som klasselærer, de næste fem år i Ryesgades skole, dels med Hr. *Kock* som klasselærer i mellemskolen, dels med Hr. *Tamborg* som klasselærer i real-skolen.

Men glæden forsvandt brat denne 9. april, da vi i radioen fik meddelelsen om, at den tyske værnemagt nu var i gang med at besætte vort elskede fædreland. Der var mange, der den morgenstund fældede en tåre.

Det varede da heller ikke længe, inden de store tyske bombemaskiner med deres forhadte Hagekorsflag på siderne drøned ind over Aalborgs hustage og fik landsat tropper på flyvepladserne såvel nord som syd for Limfjorden. Der blev omgående etableret brospærring og samtidig blev både telegraf- og telefonforbindelsen afbrudt. - Aalborg skulle totalt isoleres fra omverdenen. Målet for mange af de tyske bombemaskiners vedkommende var endvidere Norge. Tyskland havde nemlig besluttet at foregribe et evt. engelsk angreb ved med sine egne magtmidler at overtage beskyttelsen af

både det danske og norske kongeriges neutralitet, så længe krigen varede, hvilket da også tydeligt fremgik af den tyske kommandør general von Kaupischs flyveblad *Oprob*, hvori der blandt andet stod:

.... "Det er ikke den tyske regerings hensigt at skaffe sig et støttepunkt i kampen mod England. Den har udelukkende det mål at forhindre, at Skandinavien bliver slagmark for de engelske krigsudvidelser. Af denne grund har stærke tyske militære kræfter siden i dag til morgen taget de vigtigste militære objekter i Danmark og Norge i besiddelse. Over disse forholdsregler træffes der for tiden overenskomster mellem den tyske regering og den kongelige danske regering. Disse overenskomster skal sikre, at Kongeriget består videre, at Hæren og Flåden opretholdes, at det danske folks frihed agtes, og at dette lands fremtidige uafhængighed fuldt ud sikres" ....

Virkeligheden blev imidlertid en ganske anden end den, han her havde givet udtryk for. Hans *Oprob* og hans yderst mangelfulde dansk kaldte naturligvis smilet frem hos mange midt i denne dødsensalvorlige situation. Men det danske smil har aldrig kunnet kues, ligegyldigt hvor alvorlig situationen end har været. Og det er da også en af de ting, der har hjulpet os over meget i de tunge fem år, vi kom til at gennemleve siden denne forfærdelige april morgen.

Samme dag, tidligt på eftermiddagen, endnu længe før brospærringen kl. 16 blev ophævet, rygtedes det i Aalborg, at de første tyske tropper, som blev transporteret ad landevejen, kunne være i Aalborg ved 15-tiden. Det blev dog noget senere, inden fortroppen viste sig. Til gengæld kom de i et så stort antal, at man aldrig før havde set noget lignende. Jeg blev således sammen med mange andre vidne til, at lange rækker af motorcykler med tre mand på hver rullede gennem Vesterbro, fulgt af store lastbiler, åbne panserbiler og lette personbiler. De fleste fortsatte mod nord over broen, men adskillige drejede fra inde i Aalborg by, hvor bl.a. Aalborgshallen, Vandrerhjemmet på Kastetvej og spejderstationen blev taget i brug samt Hotel Phønix, der jo blev den tyske stabs hovedkvarter.

Kongens appel og regeringens forordninger

De fleste af os hørte uden tvivl samme dag gennem radioen Kong Christian X's budskab til det danske folk. Og kl. 11:30 blev den første af de mange forordninger, der med korte mellemrum kom til at præge Danmark under hele krigen, rundkastet i en særlig udsendelse. Det var ordren til mørklægning. Og i løbet af tirsdagen fulgte så de næste restriktioner: Handelsministeriets midlertidige forbud mod salg af spirituøse drikke, Indenrigsministeriets forbud mod at køre bil fra solnedgang til solopgang. Samtidig begyndte der nu at indløbe meldinger om, hvad der var sket i den øvrige del af Danmark - meget var rygter andet var gisninger, men det stod i hvert fald fast: at der var blevet kæmpet både i Sønderjylland og i København, og at adskillige danske soldater var faldet i kampen mod den overmægtige fjende, inden ordren til nedlæggelse af våbnene var kommet. Og blandt de soldater, der tirsdag den 9. april 1940 døde i kampen for Danmark, var den unge Aalborgenser, kornet *Frode Vesterby*. Hans begravelse fandt sted skete lørdag eftermiddag den 13. april fra Ansgars Kirken. Det blev den første nationale demonstration efter besættelsen. Begravelsen havde samlet så mange mennesker, som kirken overhovedet kunne rumme. Der var krans i et mægtigt antal og ved kisten stod der en smuk krans fra Kongen og Dronningen. - I sin tale kom pastor Axel Bang ind på, hvordan kornet Frode Vesterby havde stået vagt for Danmark og var faldet på sin post, tro mod sin pligt. Men højtidelighedens mest gribende øjeblik var dog, da den faldne soldats fader, kaptajn *Munk Vesterby*, sagde disse ord om sin søn: *Han kæmpede for den lille plet af Danmarks jord, som han var sat til at forsvare, og han veg ikke. Du kan være stolt i dag, min søn. Din Konge ærer dig, dit Land ærer dig og din by ærer dig. Du har gjort din fader og moder ære, og vi vil bevare dit minde, så længe vi lever.*

Under Danmarks fem års besættelse mistede 5044 af vore egne landsmænd livet: 113 blev henrettet efter tysk dom, 2092 døde i forbindelse med deres modstandsarbejde, 560 omkom i KZ-lejrene og 2279 faldt i allieret tjeneste nogle som søfolk og krigssejlere.

Lad os mindes

Lad os derfor på 70-års dagen for Danmarks besættelse mindes disse mennesker og tænke på de familier, der har mistet en af deres kære ikke alene under 2. verdenskrig, men også under de krigshandlinger, der finder sted den dag i dag.

Kalundborg Radiostation den 9. april 1940 og dagene der fulgte.

*Telegrafist Georg Krogsgaard var ansat på Kalundborg Langbølgesender og boede i tjenestebolig på stationen sammen med sin Kone Marie og deres lille søn Erik og har efterladt følgende **håndskrevne** beretning. Derfor er retskrivningen "gl. dansk" (red.)*

Om Aftenen den 8. April 1940 kunne vi nok mærke at der var nogen "Uro i Luften". Politiet havde besat Stationen, da vi kom hjem fra en tur på "Lyngen". Men hvad Meningen var, var vi ikke rigtig klar over. Vi tænkte det var Nazister eller Kommunistere der var på spil, slog os til ro med, at der forhåbentlig ikke skete noget.

Om Morgenen den 9. April vågnede vi ved at nogle store Biler kørte forbi. Marie står op og ser ud af Vinduet, og siger, at der går nogle Soldater uden for. Jeg siger saa, at det er nok nogle fra Holbæk, der skal ind at se Stationen, det skete nemlig undertiden, og det slog vi os til Ro med. Lidt efter siger Marie at de gaar med opplantet Bajonet. Saa kan jeg jo nok regne ud, at der må være noget galt, og jeg staar saa op og ringer over til Stationen for at høre, hvad der er i Vejen, men Bendtsen som havde tjeneste var meget kort for hovedet, og jeg fik ikke noget at vide.

Kort efter ringede det på Døren og Marie gik ud at lukke op. Et Øjeblik efter kom hun ind og sagde, at der stod en Soldat derinde og han talte tysk, hun mente at han talte noget om en Telefon.

Jeg mente hun havde hørt forkert og gik ind for at se efter. Ganske rigtigt der stod en Soldat i vores Dagligstue og jeg lagde nu mærke til Hagekorset paa Staalhjelm og paa de graagrønne Uniformer. Han havde Gevær med Bajonet paa, og i Bæltet tre Haandgranater. Han skulle passe på Telefonen, der maatte ikke foreløbig ringes fra den. Jeg skal indrømme, at jeg under alt dette var blevet bleg, jeg forestillede mig vist noget i Retning af, at vi skulle sættes ud af Lejligheden, eller arresteres eller lign.. Naa, det gik ikke saa galt.

Vi fik nu efterhaanden at vide, at tyskerne havde besat Danmark og ogsaa var i gang med at besætte Norge, som Grund angav de, at de ville "forsvare" os mod England. Franske og engelske Krigsskibe havde et Par Dage i forvejen udlagt Miner ved den norske Kyst for at genere den tyske Malmtransport fra Narvik, og nu benyttede tyskerne altsaa dette som et Paaskud til at besætte de to Lande, trods det at Danmark og Tyskland ca. et halvt Aar forinden havde afsluttet en ikke Angrebstraktat. Efterhaanden som Tiden gik viste det sig jo ogsaa, at Besættelsen havde andre Formaal, nemlig at faa Angrebsbaser til Kampen mod England. Men der gik mange Rygter her i Byen, den Dag Besættelsen fandt Sted. Bl. a. at Bestyreren og Bendtsen skulle være bortført i Flyvemaskine og at jeg skulle være arresteret grundet Opsætsighed. Det var selvfølgelig noget Snak som ikke havde noget på sig.

Al Toggang blev indstillet. Kl. 12.00 Middag kom Togene dog i gang igen. Mørklægning blev beordret fra samme Aften over hele Landet. Et Held var det, at Landet havde forberedt sig paa Mørklægning. Der skulle nemlig have været afholdt Mørkelægningsøvelse nogle Dage senere saa Folk Havde anskaffet Papir og Tæpper til Vinduerne.

Det viste sig, at de tyske Soldater var flinke og veldisciplinerede samt høflige. Da jeg kom paa Stationen om Eftermiddagen blev jeg præsenteret for nogle af Soldaterne og blev budt baade Cigarer og Cigaretter. Naa, der maatte jo ogsaa gøres noget for at opveje det uheldige Indtryk deres Indbrud i Landet havde bevirket. Der var to imellem, som kunne tale Dansk og de havde til opgave at lytte til Udsendelserne, for at der ikke skulle blive udsendt tysk fjendtligt Propaganda.

En *Sonderführer* blev indkvarteret hos os i vores lille værelse for *Bezalung* som det hed. Naa, vi fik ogsaa en Mark pr. Dag i Marksedler, som var fremstillet til samme Formaal. Indkvarteringen var frivillig. Men hvad gør man ikke, naar der udenfor staar et halvthundrede Soldater med Geværer og Haandgranater.

Vores "Gæst" hed Katzner, og var en Mand paa ca. 50 Aar, meget flink og beskeden og meget begejstret for Erik, som han kaldte for "Bambi". Han var hos os i ca. 12 Dage og rejste saa efterladende et godt Indtryk. Man vil jo ikke nægte, at vi alligevel helst var fri for saadanne *Gæster*.

Da vi havde haft Tyskerne i 3 - 4 Dage blev der en Aften pludselig voldsom Opstandelse. Det hed sig, at der frygtedes fjendtlig Landgang på Refnæs. Blege og ophidsede for Tyskerne rundt mellem hinanden. Bestyreren blev tilkaldt, og vi fik nu Besked paa at flytte fra Lejligheden for denne Nat. Jeg fik saa vækket Marie og satte hende ind i Situationen. Marie vækkede saa Drengen, vi fik pakket nogle Tæpper og Puder sammen, og tog vores Penge og Papirer, og saa gik Turen ind til Byen. Maalet var Strandstræde hos Svigerfar, hvor vi fik Lov til at være Natten over. Søvn blev der selvfølgelig ikke meget af. Vi laa og tænkte på om der skete noget på Gisseløre. Natten forløb imidlertid roligt og da det blev Morgen gik turen tilbage til Gisseløre, hvor alt var roligt og der var heller ikke sket noget i Nattens Løb. Tværs over Gisseløre havde Tyskerne trukket en Afspærreing og ingen maatte komme inden for denne Afspærring uden at være i Besiddelse af Passerseddel.

I Juni 1940 havde vi den første Luftalarm som ramte Kalundborg. Vi lå og sov og blev meget forskrækkede. Vi skyndte os at få tøjet på og satte os paa Cyklerne. Erik kom bag paa Maries Cykel og saa kørte vi ud af Refnæs til. Vi var bange for at være for nær ved Byen, hvis der skulle ske noget, dog intet skete men vi tog den med ro og blev liggende, hvor vi var kommet til.

Vi havde jo ventet, at vi ikke slap af med Tyskerne fra Stationen foreløbig, men pludseligt forsvandt de ca. 25 mand. En morgen da Scm. Hansen og jeg kom på Stationen

var der ikke en Tysker, det var i Juni 1940 og kort Tid efter skete Indbruddet i Frankrig. Belgien og Holland blev ogsaa besat af Tyskerne.

Stationen skulle nu i Stedet bevogtes af CB – Betjente. Det var unge Mænd, som af en eller anden Grund ikke havde været Soldat, og som nu i Stedet skulle deltage i Beskyttelsen af Befolkningen.

Disse var iklædt blaa Uniformer. De blev populært kaldet for "Føl" fordi de til at begynde med i Reglen fulgtes med en Politibetjent. På Stationen skulle disse Føl, sammen med en Politibetjent, som havde Opsigt med dem, passe paa, at der ikke blev forsøgt Sabotage af uvedkommende Personer. Senere fik vi flere "Føl" og Reservebetjente på Stationen og der blev ligefrem oprettet midlertidig Politivagt paa Stationen med forskellige Overbetjente som Ledere.

Vinteren 1940 havde været lang og meget streng. Alle de danske Farvande var tilfrosset og Isen forlod ikke Kalundborg Fjord før først i April Maaned. Vinteren 1941 blev ikke mildere. Nytaarsaften 1940 frøs det minus 8 Grader Temperaturen svingede hele vinteren mellem minus 20 Grader og minus 10 Grader.

En af de første Dage i Maj kom der så besked om, at Stationen igen skulle besættes af Tyskere og der skulle opstilles Luftværnsskyts. Under sådanne Forhold var det naturligvis ikke rart at bo paa Stationen, vi tænkte nu ikke nærmere over det, men saa en dag kom Bestyrer Engquist og spurgte om jeg ville forlange at blive flyttet til en anden lejlighed, jeg svarede, at det havde jeg ikke tænkt nærmere over. Vi snakkede frem og tilbage om sagen, og Enden på det blev, at vi flyttede til en lejlighed inde i byen, hvor vi boede indtil Maj 1945.

Indsendt af Knud Rasmussen, Kalundborg

Hvem sagde det?

"Jeg ville åbne mine elevers blik for det harmonisk udviklede menneskelegemes skønhed, og lære dem betydningen af et personligt fysisk ideal. Jeg ville gøre den enkeltes stræben efter sundhed mere målbevidst".

Svaret finder du side 19

Afghanistan - Historisk udvikling i hovedtræk

Afghanistan var - med kortere afbrydelser - et monarki fra 1893 til 1973, hvor landet overgik til at være en republik. En forfatning blev vedtaget i 1977. Efter et kup i 1978 blev forfatningen ophævet, republikken blev omdøbt til Den demokratiske Republik Afghanistan, og et revolutionsråd styrede landet.

People's Democratic Party of Afghanistan (PDPA) var herefter det eneste lovlige parti i landet. I 1979 gik sovjetiske tropper ind i Afghanistan, hvor de var indtil 1989. I 1985, under præsident *Babrak Karmal*, blev en ny forfatning vedtaget til erstatning for de provisoriske "Grundlæggende Principper for Den demokratiske Republik Afghanistan", som var blevet vedtaget af Revolutionsrådet i 1980. I 1987 indførte den sovjetstøttede regering under præsident *Najibullah* en ny forfatning, som gav præsiden-

ten omfattende beføjelser og indførte indirekte valg af præsidenten for syv år ad gangen samt en lovgivende forsamling med to kamre. Valg til begge kamre afholdtes i 1988.

Efter at Najibullah var blevet tvunget til at træde tilbage som præsident i april 1992, kom et midlertidigt islamisk Jihad-råd til magten. Dette råd bestod af mujahediner og religiøse ledere. I maj 1992 blev forfatningen revideret, idet man reducerede landets socialistiske orientering og indførte større politisk frihed, herunder større pressefrihed, og gav samtidig islam en mere fremtrædende rolle.

Under interne kampe mellem mujahedinerne blev *Burhanuddin Rabbani* valgt til ny præsident i december 1992. I juni 1993, efter at de største mujahedinfraktioner havde undertegnet en fredsaftale, blev en midlertidig regering under premierminister *Gulbuddin Hekmatyar* indsat. Generelt omtales de fraktioner, som havde magten - eller delte den - i perioden 1992-96, som Den Nordlige Alliance. I de første år efter 1992 var der voldsomme kampe mellem disse grupper. Store dele af Kabul blev ødelagt i den forbindelse, og mange civile blev dræbt. I 1994 vandt Taliban kontrollen over sydlige dele af Afghanistan. Efter endeligt at have tiltaget sig magten i landet i september 1996 udpegede Taliban et midlertidigt Ministerråd, den inderste Shura, som var ledet af Mullah *Mola Mohammad Omar* og havde sæde i Kandahar. I provinserne udpegedes lokale shuraer.

Fra 1998 og frem til Talibans fald i efteråret 2001 var der kampe mellem Taliban og krigsherrer med tilknytning til grupperinger under Den Nordlige Alliance. Da en USA-ledet koalitionsstyrke i oktober 2001 gik ind i Afghanistan på Den Nordlige Alliances side, skiftede balancen afgørende til Talibans ugunst, og midt i november 2001 var Taliban fjernet fra magten i Kabul. I januar 2002 var Taliban nedkæmpet også i de sydlige dele af Afghanistan.

I december 2001 udarbejdedes den såkaldte Bonn-aftale med deltagelse af de fire fraktioner, Den Nordlige Alliance, Rom-gruppen, som er loyale over for den tidligere konge *Zahir Shah* samt Peshawar-gruppen og Cypren-gruppen, som er mindre afghanske eksilgrupper og omfatter flere etniske grupper. Det vigtigste punkt i Bonn-aftalen var, at parterne accepterede nedsættelsen af en overgangsregering under *Hamid Karzai*, som skulle forberede vedtagelsen af en ny forfatning (forfatningskommission) og et senere parlaments- og præsidentvalg. Videre omfattede Bonn-aftalen spørgsmål som nedsættelse af en uafhængig menneskerettighedskommission, en retskommission og en forvaltningskommission, som skulle tage sig af disse områder.

Fra den 13. december 2003 til den 4. januar 2004 samledes 502 delegerede i det, der kaldtes "Forfatnings-Loya Jirgaen" (Samling af repræsentanter) for at vedtage Afghanistans nye forfatning, som bl.a. indeholder retningslinjerne for det politiske system, herunder en præsident og et parlamentarisk system med to kamre. En midlertidig regering ledet af Hamid Karzai blev nedsat.

Præsidentvalg blev gennemført i oktober 2004, og Hamid Karzai blev som forventet valgt som præsident. I september 2005 afholdtes parlamentsvalg og valg til provinsrådene for første gang i 30 år. Valgene forløb forholdsvis roligt. Der blev konstateret valgsvindler, trusler etc., men kun i mindre omfang og det skønnedes ikke at have påvirket valgenes resultat. Ifølge Afghanistans Uafhængige Menneskerettighedskommission (AIHRC) havde 80 % af de valgte kandidater forbindelser til væbnede grupper. Det nye parlament samledes for første december 2005.

I januar 2006 blev *Afghan Compact* vedtaget på en konference i London. Afghan Compact er det internationale samfunds aftale med den afghanske regering og aftalen afløser den tidligere Bonn aftale. Aftalen udgør sammen med den afghanske udviklingsplan *Afghanistan National Development Strategy* en ramme for den afghanske sikkerheds - stabiliserings- og genopbygningsindsats. Det internationale samfund forpligtede sig på London konferencen til at støtte denne proces, herunder ved at bidrage militært og økonomisk.

Hamid Karzai vandt en anden 5-års periode som præsident ved provins- og præsidentvalget den 20. august 2009. Valget blev dog stærkt kritiseret både i Afghanistan og af internationale aktører for at have været præget af udbredt svindel. De første optællinger efter valget pegede på Hamid Karzai som vinderen, men flere hundrede tusinde stemmer blev erklæret ugyldige på grund af snyd, hvilket betød, at Hamid Karzais andel af stemmerne faldt til under 50 %. En anden valgrunde blev således planlagt, men modkandidaten, tidligere udenrigsminister *Abdullah Abdullah* trak sig, i det han ikke mente, at der var gjort tilstrækkeligt for at forhindre valgsvindel også i anden valgrunde.

I november 2009 blev Hamid Karzai taget i ed som præsident for anden valgperiode. I sin tiltrædelsestale lovede han at håndtere problemet med den udbredte korrupsion. I december 2009 beordrede USA's præsident *Barack Obama* yderligere 30.000 soldater til Afghanistan, så USA kommer op på i alt at have 100.000 mand i felten. Præsidenten meddelte samtidigt, at USA vil begynde en tilbagetrækning af sine styrker i 2011.

Kilde: Dansk Flygtningehjælp

Anders Lassen – en usædvanlig soldat

Den 7. januar 2010 uddelte H.K.H. Kronprins Frederik de årlige legatportioner fra Anders Lassen Fonden. De tilfaldt en feltpræst, en frømand, en såret overkonstabel og en jægerpatrulje. Kronprins Frederik er protektor for fonden, og det var derfor ham, der stod for uddelingen ved ceremonien på Amalienborg

De udvalgte var en jægerpatrulje, frømand Jonas L. Awsy, overkonstabel Martin Paszkiewicz Aaholm og feltpræst Thomas Østergaard Aallmann.

Om Anders Lassen

Anders Lassen, dansk statsborger, hvis fulde navn var Anders Frederik Emil Victor Schau Lassen (født 22. september 1920 på Høvdingegård – dræbt 9. april 1945 ved Commachio, Italien), var soldat i den britiske hær og gjorde tjeneste under hele 2. verdenskrig. Anders Lassen modtog som eneste udlænding i 2. verdenskrig Victoria Cross, som er den højeste britiske hædersbevisning for heltemod. (Tre danskere modtog denne orden i 1. verdenskrig).

Anders blev født ind i en familie, der havde stor hang til eventyr og militæret. Hans far var blandt nogle af de få danske frivillige, der kæmpede på finsk side imod russerne i Vinterkrigen, hvor han blev dekoreret med følgende ordener:

- Den finske løveorden.
- Det finske frihedskors.
- Den finske mindemedalje.

Medlemmer af familien havde også kæmpet og mistet livet under de slesvigske krige, heriblandt slaget ved Dybbøl i 1864.

I sin barndom opdrog hans far ham og hans to søskende til at have nationale følelser for Danmark, at de skulle forsvare landet og have respekt for Dannebrog. Samtidig havde han også en stor interesse for skydning med bue og pil samt håndvåben.

I sine pubertetsår gik han tre år på Herlufsholm kostskole, hvorfra han fik sin eksamen i 1935, på trods af at han af sine lærere blev karakteriseret som en elev, der ikke havde de største kundskaber, samt at han ikke bekymrede sig særlig meget for sit arbejde.

Den 9. april 1940 om morgenen var *Eleonora Mærsk* i Den Persiske Bugt, hvor kaptajnen om bord modtog et telegram fra rederiet om, at de tyske militære styrker havde besat landet, og han fik samtidig besked på at lægge til ved en neutral, tysk eller italiensk havn. Anders blev harm, da han hørte beskeden om, at Danmark var blevet besat, og opfordrede kaptajnen til at lægge til ved en engelsk havn. Han ville om nødvendigt begå mytteri for at få kaptajnen til at gøre det.

I efteråret 1940 lagde *Eleonora Mærsk* til i Sydafrika, hvor Anders tog sin afsked fra A.P. Møller til fordel for de engelske styrker, som han ville melde sig til.

For at komme til Storbritannien tog Anders hyre som skytte om bord på handelsskibet *S/S British Consul*, som tit blev angrebet af tyskerne. Skibet nåede at fuldføre hele rejsen uden problemer og lagde til i Skotland, hvor Anders sammen med andre ligetænkende danskere aflagde ed til kong Christian 10. ved en fane, hvor de sværgede troskab over for kongen og de allierede styrker i kampen mod tyskerne.

Efter edsafleggelsen meldte Anders sig til den britiske hær.

I engelsk tjeneste

Efter at han havde meldt sig til den britiske hær, blev han tilknyttet et infanteriregiment, hvorfra han senere blev udpeget til specialtjeneste og forflyttet til Poole i England for at deltage i træning og etablering af en ny specialenhed, som i starten fik betegnelsen *Small Scale Raiding Force* (SSRF).

Formålet med denne enhed var primært udførelse af commandoraid mod besatte områder på den franske kyst ved Den Engelske Kanal.

Specialenhedens træning var omfattende, specielt indenfor tekniske og fysiske discipliner, blandt andet bredt våbenkendskab, enkeltmandskamp, speciale i at operere med små både, herunder kanoer og kajaker, svømning med fuld udrustning i åbent hav, lange marchture med tung oppakning etc. Træningen viste, at Anders var den fødte soldat.

Anders enheds første opgave var sejlads i en sejlbåd fra England til Dakar i Vestafrika, hvor enheden skulle neutralisere/erobre en italiensk oceandamper, der leverede forsyninger til tyske ubåde, der opererede i Atlanterhavet. Missionen blev fuldført med succes, og efter tilbagekomst til England i slutningen af 1941 blev Anders udnævnt til sekondløjtnant. At opgaven med at erobre oceandamperen lykkedes, skyldtes enhedens brede kendskab til det maritime erhverv og specialuddannelse. Anders blev efter denne episode tildelt *The Military Cross*.

Enhedens navn blev senere ændret til *Special Boat Service* (SBS), som i dag, 2007, er en selvstændig enhed i det britiske marineinfanteri.

Efter disse opgaver blev Anders sendt til Beirut for at gennemgå særlig officerstræning, blandt andet faldskærmsuddannelse.

Anders Lassen blev senere sendt til det græske øhav med SBS for at kæmpe mod tyskerne, som havde besat flere øer i området. Som i tidligere operationer benyttede man sig af små fartøjer, ofte fiskerbåde i forklædning som i virkeligheden var bevæbnet. Anders erfaringer fra tidligere opgaver blev til stor gavn for operationerne i øhavet.

Anders Lassen deltog i utallige succesfulde raids imod tyske flyvepladser, besætninger og kommandostationer. Sideløbende med denne kampagne gjorde han også et ekstraordinært stort stykke arbejde med at hjælpe den lokale, græske befolkning samt de partisaner som han og SBS samarbejdede med. Hjælpen bestod i forsyninger med våben, madvarer, medicin og tøj.

I de anbefalinger, som chefen for SBS's operationer i Mellemøsten, udgav, blev det nævnt, at på trods af at Anders led af nyresvigt, var Anders en soldat af god standard. På det tidspunkt var Anders blevet udnævnt til kaptajn.

Kaptajn Lassen var på det tidspunkt en meget respekteret soldat i elitekorpserne og den britiske hær. Udover at være en populær officer var han i besiddelse af et stort moralsk mod, originalitet, humor og stille medfølelse for sine medmennesker.

Mindelund for Major Anders Lassen ved Sankt Peders Kapel ved Præstø Fjord nær Tappernøje i Sydsjælland.

Den sidste mission

Den 9. oktober 1944 blev Anders udnævnt til major, og på dette tidspunkt var han blevet tildelt tre militærkors for sine indsatser.

Dagene før den 9. april 1945 blev major Anders Lassen beordret til at lede en patrulje, der havde til opgave at angribe et tysk støttepunkt ved den nordlige del af Commachiosøen i Italien for at forårsage så mange fjendtlige tab og skabe så stor forvirring som muligt for at skabe det indtryk, at et hovedangreb var ved at blive sat ind. Området, de skulle operere i, var ukendt på grund af manglende informationer om de tyske støttepunkter.

En af de mænd i SBS, som kendte Anders Lassen bedst, seniorsergent *Leslie Stephenson*, har senere fortalt, at Anders havde en forudelse om sin egen død ved Commacchio. Alligevel var han totalt upåvirket under operationen.

Da patruljen kom op til en dæmning og begyndte at forcere den smalle vej ind mod selve Commacchio by, blev de anråbt fra en tysk stilling. Det lykkedes ikke for patruljen at narre tyskerne til at tro, at de var lokale fiskere, og der blev straks åbnet en voldsom ild fra tysk side.

Ifølge de overlevende patruljemedlemmer var denne ild så intens, at hele patruljen på det nærmeste blev lammet og tvunget til at ligge i "skjul". En situation, der ville koste dem alle livet. Anders indså dette og foretog solo en fremrykning mod det første, tyske støttepunkt.

I en regn af kugler lykkedes det ham at storme frem og ødelægge støttepunktet med håndgranater. Dette kom fuldstændigt bag på tyskerne, som i nogle sekunder tøvede og funderede over, hvad der var sket. Det var tid nok til, at resten af SBS-patruljen kunne komme på benene igen og sammen med Anders ødelægge yderligere to støttepunkter. Da Anders Lassen, stadig ca. 100 m foran resten af sin patrulje, kom frem til det næste støttepunkt, blev der fra tysk side råbt om overgivelse.

Idet Anders Lassen stoppede op for at modtage tyskernes overgivelse, blev han ramt af dødbringende spærreild fra et andet støttepunkt. Dødeligt såret faldt han til jorden, men på trods af dette kastede han et par granater ind mod bunkeren og dræbte

og sårede alle i den. Sergent Leslie Stephenson kom hen til Anders for at få ham væk, men Anders nægtede, da han mente, at han ville dø, uanset hvad der blev gjort. Han døde senere af sine kvæstelser.

Det lykkedes for SBS-patruljen at komme hjem igen med kun 3 faldne, hvoraf den ene var deres patruljefører Anders Lassen.

For sin indsats ved Comacchio blev han senere tildelt *Victoriakorset* (se ill. ovenfor).

Anders Lassen ligger begravet på den britiske militærkirkegård ved Argenta i Italien

Svar

*Gymnastik for de modløse, de trætte, de sløje og sløve. Opbygningsarbejdet kan begynde...
Tag fat i begge smalben! "Den der ranker sig, slanker sig"!*

*Kaptajn
J.P. Jespersen*

Jesper Peter Jespersen blev født 18. juli 1883 og voksede op på familiens slægtsgård "Strandgården" i landsbyen Lumby på Nordfyn.

I 1907 blev han indkaldt som soldat for at gøre tjeneste ved fodfolket. Militærlivet tiltalte den unge Jespersen og han havde gode evner hvorfor han fortsatte karrieren og blev senere uddannet til befalingsmand fra Fodfolkets Sekundløjtnantskole og opnåede rang som kaptajn.

Kaptajnen var begejstret for denne form for gymnastik og han blev snart ven med Müller og snart efter ansat hos ham. Med stor ildhu deltog han i debatten og blev gennem avisernes debat om skolegymnastik, et kendt navn i Danmark. Samtidigt med at han passede sin officersgerning, rejste han rundt landet og holdt mange foredrag om gymnastik. Han var et kendt navn i de danske aviser og der var brug for ham.

Han udviklede sig hurtigt til gymnastikkens store bannerfører.

I slutningen af 1920-erne hvor radioudsendelser netop var blevet en realitet, indså man at dette medie også var godt til at give lytterne nye interesser.

Derfor blev Kaptajn Jespersen i 1927 indbudt til at lave et gymnastikprogram i Statsradiofonien. I det første år var det Berlingske Tidende der sponserede denne udsendelse i radioen og den kom derfor til at hedde "Berlingske Tidendes Morgengymnastik".

Udsendelserne startede den 30. august 1927 og den dag hørte man for første gang kaptajnens morgenfriske stemme i radioen, og hans gymnastik blev hurtigt noget der satte gang i folk. Nu begyndte både hr. og fru Hansen at bekymre sig lidt mere om deres "figur".

Året efter havde man indset at dette program var kommet for at blive og derfor blev kaptajnen nu fastansat og man ændrede navnet til slet og ret "Morgengymnastikken".

Programmet kom til at køre i 25 år og således var kaptajnen under krigen en af radioens faste morgenstemmer. Man stod op og gjorde lidt for sin figur, hvilken var både til hjælp og lindring for mange i en meget svær tid.

Torsdag morgen, den 5. september 1963 døde Kaptajn Jespersen. Det skete på det, der den gang hed Skodsborg Kurbad.

Overblik - FOUAT's Kalender

Detaljerede oplysninger om arrangementerne kan evt. tilgås direkte.

Repræsentantskabsmøde

Højstrup

140410 - 1000

se side 3

Hvad	Hvem	Hvor	🕒
Generalforsamling	Midt- og Vestsjælland	Skovsøgård	020310 - 1930
Generalforsamling	Sydjysk	Ryes Kaserne	080310 - 1030
Generalforsamling	København	Kastellet	110310 - 1900
Klipfiskfrokost	København	Kastellet	250310 - 1200
Generalforsamling	Nordjysk	Gildeborgen	290310 - 1800
Foredrag	Midt- og Vestsjælland	Skovsøgård	070410 - 1930

Indlevering af artikler til og udsendelse af Meddelelser

	Deadline	Forventet udsendt:
Deadline Meddelelser nr. 171 (Maj-juni 2010)	010410	250410
Deadline Meddelelser nr. 172 (Juli - august 2010)	010610	250610
Deadline Meddelelser nr. 173 (September - oktober 2010)	010810	250810
Deadline Meddelelser nr. 174 (November - december 2010)	011010	251010
Deadline Meddelelser nr. 175 (Januar - februar 2010)	011210	201210
Deadline Meddelelser nr. 176 (Marts - april 2010)	010211	250211

Tryk
Forsvarets Trykkerier
Flådestation Korsør